

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 152

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם"

"רבי, מה אני לחיי העולם הבא?"

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

הנרצית. ומאידך אם עשה אדם מצוה, או פרש מן העבירה, גם בלא מסירות נפש, אך מכיון שנהג מתוך כונה טהורה "בלתי לה' לבדו" (שמות כב). 'שלא על מנת לקבל פרס' אלא, אך ורק לכבוד קונו שצוהו על הדבר, הרי זה האדם, הוא הראוי להתעטר בכתר מקדשי ה'.

נתבאר לנו בזה: דבלא ההכנה המצטרפת למסירות נפש, לא יוכל האדם להשיג את התכלית הנכספת הזאת עליה נצטער ר' עקיבא כל ימיו מתוך כיסופין להשיגה. ועל כן, דרך העבודה בענין הקדושה היא דוקא להתקדש תחילה בהתקדשות עצמית ולטהר את הלב במחשבה ובמעשה ורק כך ומתוך כך, לבוא לידי קדוש שמו יתברך במדה של: "בְּכָל נַפְשֶׁךָ" (דברים ו). 'אפילו הוא נוטל את נפשך' (רש"י שם).

אבל כל עוד מקננת בו באדם בתוככי חדרי לבו איזו שהיא פניה אישית במעשה המצוה, יהיה זה אפילו מעשה המצוה הנשגב ביותר ואף גם מתוך נכונות למסור את הנפש על קיום המצוה, אך מכיון שלא נעשית המצוה בטוהר לבב מזוכך ומזוקק, לא השיג את התכלית המבוקשת.

תנו רבנן: כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו, אמר לו: "חנינא אחי, אי אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכה, שהחריבה את ביתו המשך בעמ' 2 <<<

וכבר למדנו הרמב"ם: 'כל הפורש מעבירה, או עשה מצוה, לא מפני דבר בעולם; לא פחד ולא יראה ולא לבקש כבוד, אלא, מפני הבורא ברוך הוא, כמניעת יוסף הצדיק עצמו מאשת רבו, הרי זה מקדש את השם' (פ"ה מהלכות יסודי התורה י). הרי, דהעושה מצוה, או נמנע מן העבירה, לשם שמים שלא על מנת לקבל פרס, הרי הוא מקדש ה'. ואפשר שהוא משוכח ממי שנהרג על קדוש ה', אם הנהרג עשה זאת על מנת לקבל פרס ומסר נפשו מתוך שמחה להכנס ישר לגן עדן. אמנם, חובת העבודה מגעת, עד מסירות נפש למען שמו יתברך, אבל אחר כונת הלב, הן הן הדברים! ואם היתה זאת מסירות נפש מתוך כונה בלתי טהורה בשלמות, לא נתקיימה בזה התכלית

"והתקדשתם והייתם קדשים אני ה' אלקיכם" (ויקרא כ). נצטוינו בזה, להתקדש במחשבותינו ובמעשינו עד שנהיה קדושים במהותנו ותחול עלינו הקדושה מלמעלה.

מקרא נוסף בהנהגת קדושה, לומדים אנו בפרשה זו: "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם" וברש"י שם: 'מסור עצמך וקדש שמי... וכשהוא מוסר עצמו ימסור עצמו על מנת למות' היינו: דנאמרה בזה החובה, למסור נפשנו על קדושת ה' יתברך.

הנה נתבאר דענין הקדושה כולל בתוכו שני חלקים: האחד - התקדשות עצמית. והשני - לקדש שמו יתברך.

ולכאורה: נראה כמושכל ראשון, כי דרך העבודה בזה היא: מתחילה, לקדש שם שמים ואח"כ להתקדש בעצמו, ראשית, יש לו לאדם לקבוע בלבו את הנכונות למסור את נפשו על קדושת שמו יתברך, במדה והדבר יחויב מצד הדין ורק לאחר מכן יש להתחיל בעבודת ההתקדשות העצמית, שאם לא יקבע בלבו נכונות למסירות נפש, מה הועיל בכל עבודתו וקניניו הרוחניים, בעוד אשר לבבו אינו שלם עם קונו, עד כדי מסירות נפש למען שמו?

אך באמת: יתכן ויהא אדם מוכן ומזומן למסור נפשו על קדוש ה' ואעפ"כ לא באה מעלת עבודתו לידי שלמותה, מפני שכל עבודתו על מנת לקבל פרס היא.

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם"

רק הוא רבי חנינא עומד בינו לבין קונו! ונוהג לפניו בתכלית השלמות במצות הצדקה.

העצה לעבודת ההכנה היא להתאמן בתפילה, שהיא עבודת הלב, כאמרו ז"ל במסכת תענית: **"וילעבדו ככל לבבכם"** (דברים יא). **"איזו היא עבודה שהיא בלב? הוי אומר: זו תפלה"** (תענית ב). זו היא העבודה העומדת לנו כהיום הנה במקום עבודת הקרבנות. ומכללה של עבודת התפלה - ברכת כהנים. היא העבודה היחידה שנשארה בידי הכהנים מעבודות המקדש ועלינו להאמין בכחה של ברכה זו, עליה ציוה ה' יתברך, יותר מאשר אנו מאמינים בברכת צדיק מפורסם.

שומה עלינו, להשריש בלבנו כמיהה לברכה זו, לרדוף אחריה ולהאזין אליה בכבוד ובהדרת קדש, כדרך שהיו העם העומדים בעזרה מאזינים בדחילו לקול ברכת הכהנים. וכבר פסק הרמב"ם:

'שלא יסוחו העם דעתם בשעת נשיאת כפים, אלא, כל העם מתכווין לשמוע הברכה' (הלכות תפלה יד ז. ובשו"ע קכח כג). שעת תפילה, היא שעה של עבודת הלב לפני קונו, זו היא השעה של גילוי מצפוני לבב לפני בוחן כליות ולב, זו היא שעה שבה האדם עומד הוא לבדו בינו ובין קונו ומתעלה לפניו בהתקדשות עצמית המביאה את האדם להשגת התכלית של: **"ונקדשתי בתוך בני ישראל"** (ויקרא כב). עלינו לדעת כי מכללה של מצות

בזה קיום מ"ע דאורייתא של **"ונקדשתי"**. עלינו לומר קדושה ברוממות וחרדת קדש **'כשם שמקדשים אותו בשמי מרום'** ולכוון לנו באמירה זו לאמירת המלאכים **'קדוש'** ובה נקדש שמו יתברך בעולמו, ונפאר הדר מלכותו וגם זאת היא חובתנו, מכלל הפאר לכבוד מלכותו יתברך, לעמוד בכבוד ובחרדת קדש לפני ספר התורה בשעה שמוציאים אותו מן ההיכל, כדי לפאר ולרומם לנותן התורה מתוך הכרה והרגשה: **'ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשתו'** (תפילה לש"ן ר"ה).

וכבר הביא המ"ב, את דברי המ"א בשם המהרי"ל: **'דמצוה ליכנס לבית הכנסת לראות כשמוציאין ומכניסין הס"ת משום 'פרכ עם הדרת מלך' (משלי יד) ' (קלד י).** ■

כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כונה מכונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה, כמו שביארתי לך הנה, זכה בה לחיי העולם הבא! ועל זה אמר רבי חנינא, כי המצוות בהיותם הרבה, אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה. ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה' (רמב"ם פירוש המשניות מכות ג טז).

ממשיך הרמב"ם: **'וממה שיוורה על העיקר הזה, מה ששאל ר' חנינא בן תרדיון: "מה אני לחיי עוה"ב?" והשיבו המשיב: "כלום בא מעשה לידך?" כלומר: נודמן לך לעשות מצוה כהוגן? השיבו, כי נודמנה לו מצות צדקה על דרך שלמות, ככל מה שאפשר וזכה לחיי העוה"ב' ע"כ.**

הנה למדנו ר' חנינא בן תרדיון בשאלתו ור' יוסי בן קיסמא בתשובתו, כי עשיית מצוה אחת כתקונה ובמתכונתה כראוי וכהוגן בשלמות הנרצית, מזכה את בעליה לחיי עולם הבא. ודבר זה מביטח את האדם יותר מאשר מסירות נפש על קדוש ה'.

כל אותם יסורי המות שנתייסר בהם ר' חנינא בן תרדיון עד שיצאת נשמתו, לא היה בהם בכדי להבטיחו חיי נצח בעלמא דקשוט, אלא אולי אותה מצות צדקה שנעשתה ביום הפורים על דרך שלמות, ככל מה שאפשר!.

ונתברר לנו אפוא בזה: כי יש לו לאדם להכין את עצמו לקדש שם שמים כראוי מתוך שלמות הכונה וטהרת הלב. ועל כן, ודאי הוא כי דרך עבודת קדושים תהיו להתקדש מתחילה בהתקדשות עצמית ולטהר לבו מכל סיג וסרך ורק לאחר מכן **"ונקדשתי בתוך בני ישראל"** למסור נפשו על קדושת השם.

ומהי הכנת הלב? ודאי הוא, כי עיקרה של ההכנה הוא ב**"הצנע לכת"** (מיכה ו). ועיקר **"הצנע לכת"** הוא במצוות שבלב, חובות הלבבות, שאין העבודה נראית בהן כלל לבני אדם, כמו שביאר בספר חובת ה'ל (שער עבודת האלקים).

והיינו: הנקודת המבחן לזיכוך הלב היא דוקא באותם המעשים אשר אינם נגלים לעין כל בשר, כעין ההוא עובדא דמעוה פורים של ר"ח בן תרדיון, איש לא ידע! איש לא ראה! בצנעה! בהשקט! רחוק רחוק מן הפרסיה ומן הפומביות!

ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדין היא קיימת? ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר מונח לך בחיקך?!" אמר לו: **"מן השמים ירחמו!"** אמר לו: **"אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו? תמה אני, אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש?!"** אמר לו: **"רבי, מה אני לחיי העולם הבא?"** אמר לו: **"כלום מעשה בא לידך?"** אמר לו: **"מעוה של פורים נתחלפו לי במעוה של צדקה וחלקתים לעניים."** אמר לו: **"אם כן, מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי!"** אמרו: לא היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספד גדול ובחזרתו מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר תורה מונח לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בספר תורה" (ע"ז יח.).

הדברים מפליאים ביותר: היתכן שר' חנינא בן תרדיון אשר במסירות נפש ממש יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים ללמדם תורת ה', היש ספק בלב, על זכותו לחיי העולם הבא? וכי יעלה על הדעת שאדם קדוש ונורא שכזה, תנא אלקי המוכן למסור נפשו בעד למוד התורה כלום לא יזכה לחיי נצח? עד כי נסתפק לו לר"ח הדבר ושאל את ר' יוסי: **"רבי, מה אני לחיי העולם הבא?"** אתמהה!

לא רק שאלתו וספיקו של ר' חנינא מתמיה כל שומע, כי גם תשובתו של ר' יוסי בן קיסמא צריכה תלמוד. הלא זה עתה מתדיין הוא עם ר' חנינא על היותו מוסר נפש על עסק התורה והרבצתה לרבים ואם כן היאך אינו מוצא לו זכות לחיי העוה"ב, עד שגילה לו ר"ח שאירע לו פעם מעשה במעוה של פורים והיה ותרן בממונו ואז השיב לו ר"י דודאי מעשה זה דפורים יזכהו לחיי העוה"ב! והשומע עומד ותמה וכי מסירות נפש על הרבצת תורה בשעת גזירה, אינה דיה בכדי לזכות לחיי עוה"ב?

וכבר עמד הרמב"ם לבאר ענין מופלא זה וכך כתב שם על מימרא של **'רבי חנינא בן עקשיא, רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות'** (מכות כג:). **'מעקרי האמונה בתורה, כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצוות**

מעשי גדולים

ל"ג בעומר במירון

הרקוד של האר"י הקדוש בל"ג בעומר למירון שגילה את מדרגתו של 'בעל החרדים'

לו הצעיר והקטן, לא יהיה לכבוד לרקוד עמו? והבינו התלמידים את המחזה שאותו זקן לא היה אלא הרשב"י בכבודו ובעצמו אשר שש ושמה בשמחת ה'חבריא קדישא' שבאו להילולא שלו. ומאז גם נודע מיהו המשמש בקדש שנודע לימים כ'בעל החרדים' שקדושתו, צדקתו ומדרגתו לא נודעו עד לאותו רקוד בל"ג בעומר וכל ימיו קיים; **וְהַצְנֵעַ לְכַת עִם אֱלֹקֶיהָ** (מיכה ו ח). ■

אנשי בריתו שלא הכירו. בתוך הרקודים והמחולות קפץ האר"י הקדוש ואחז בידו של אותו זקן ורקדו שניהם יחד זמן הרבה באש להבה. ואחר כך אחז האר"י בידו של 'בעל החרדים' ורקד גם אתו בשמחה ובטוב לבב. אחר שיצאו משם הרהיבו בנפשם עוז תלמידי האר"י לומר לרבם האר"י שאל נא יחר בעיניו בנוגע לכבודו, שהוא כבוד התורה בנגלה ובנסתר ומדוע זה רקד בדבקות גדולה כל כך עם אותו זקן שהם אינם מכירים אותו. בודאי אמרו אדם גדול הוא אבל אין זה מכבודו של רבנו, רבן של כל בית ישראל לרקוד עמו ביחידות. האר"י שמע את דברי תלמידיו ושתק. לאחר זמן השיב להם שאם התנא האלקי רשב"י רקד עם אותו זקן ביחידות,

המעשה הזה הוא אחד מיני רבים המופיע בספר הקדום 'מסעות ירושלים' מפיו של הצדיק משינווא ששמע אותו מאחד מזקני צפת כשביקר בארץ הקדש. 'בעל החרדים' מגדולי עולם, חי בתקופת ה'בית יוסף' האר"י וה'אלשיך', היה משמש בבית המדרש המרכזי שבצפת ואיש לא ידע את עוצם קדושתו והחזיקוהו לאדם פשוט ותמים, עד שנתגלה. פעם סיפר: ב"ח כשהיה בל"ג בעומר על ציון הרשב"י במירון והיו שם האר"י וחבורתו, רקד עמהם שם זמן רב לכבוד ההילולא וגם עם זקן אחד שהיה, על פי התאור, בעל צורה ובעל קומה יותר מכל העם, שהיה לבוש בגדים לבנים. והזקן רקד לעצמו שם בשמחה עצומה עם חברת

קידוש ה'

"אני ה' מקדשכם"

מחירו של 'ברוך אלקי היהודים' היוצא מפי נכרי

אמר להם: "וידע בה בעליה?" אמרו לו: "לאו". אמר להם: "לכו והחזירוהו לו". השיבו תלמידיו לפניו: "רבנו, לדברי מי שאמר גזלו של נכרי אסור - הרי הכל מודים שאבדתו מותרת!". הלך והחזיר את המרגלית לישמעאלי וכשראה הישמעאלי כך אמר: "ברוך אלקי היהודים שיש לו עם כזה שאילו הייתי מוכר לישמעאלי לא היה מחזיר לי!" וחזר ואמר לתלמידיו: "מה אתם סבורים שמעון בן שטח ברברי הוא? מבקש הייתי לשמוע 'ברוך אלקי היהודים' מפיו של אותו נכרי, יותר משכר כל העולם הזה" (בבא מציעא ח). ■

עכו"ם אסור, כל עמא מודיי שאבידתו מותרת!". "מה אתון סברין שמעון בן שטח ברברין הוה?! בעי הוה שמעון בן שטח משמע בריך אלקין דיהודאי מאגר כל הדין עלמא". "שמעון בן שטח היה סוחר בפשתן. אמרו לו תלמידיו: "הנח מזה ואנחנו לוקחים לך חמור ולא תהיה מתיגע הרבה". הלכו ולקחו לו חמור מישמעאלי אחד ומצאו שהיתה מרגלית תלויה בצוארו של אותו חמור. באו ואמרו לו: "מעכשיו שוב אין אתה צריך להתיגע". אמר להם: "למה?" אמרו לו: "לקחנו לך חמור מישמעאלי ומרגלית תלויה בו".

בירושלמי בבא מציעא נאמר: 'שמעון בן שטח הוה עסיק בהדא כיתנא, אמרין ליה תלמידיו: "ר' ארפי מינך ואנן זבנינן לך חדא חמר ולית את לעי סוגין". ואזולן זבנן ליה חדא חמר מחד סירקאי ותלי ביה חדא מרגלי. אתון לגביה אמרין ליה: "מן כדון לית את צריך לעי תובן". אמר לון: "למה אמרין ליה זבנינן לך חד חמר מחד סירקאי ותלי ביה חדא מרגלי?" אמר לון: "וידע בה מרה?" אמרין ליה: "לא!" א"ל לון: "איזל חזר". לא כן, אמר רב הונא ביבי בר גוזלון בשם רב התיבון קומי רבי: "אפילו כמאן דמר גזילו של

פרקי אבות

'איזהו חכם? הלומד מכל אדם'

משל העכביש והדבורה של השל"ה הקדוש. פרק רביעי

לעומתה העכביש הוא מקורי וטווח את הקורים מתוך עצמו. למרות זאת עמלה של הדבורה מביא ברכה לעולם. ועמלו של העכביש קללה. ■

הוא ממשיל את עצמו לדבורה שמלקטת את החומר שלה מהזולת. היא מוצצת את הצוף מהפרחים וכך נותנת את הדבש. ללא צמחים לא תוכל לתת דבש.

בהקדמה לספרו מתנצל השל"ה הקדוש על שבספרו הוא רק מלקט ממקורות שונים, 'לומד מכל אדם' (אבות ד א) ולא מביא דברים משלו.

פרשת 'אמור'

"אמר אל הפהנים... ואמר"

"אמר.. ואמר" - להזהיר גדולים, על הקטנים

פנינים לפרשה מתוך 'מללי אורות'

מה פשר דרשת חז"ל? להזהיר גדולים, על הקטנים והרי "ואמר" אינו מיוחד רק לקטנים, אלא אף לגדולים?

הנה, כאשר האב מחנך את בנו, הרי לא די בכך שמזהירם לקיים את מצוות התורה. שהרי אם ישמע הבן את אביו מחנכו לקיום המצוות ואומר לו שהוא עצמו מקיימן ואף יספר לו על הנסיונות הקשים שעבר ושעמד בהם, עדין אין זה ישפיע וישכנע את הבן ללכת בדרכי אביו, כי יאמר הבן שהוא אינו חזק ותקיף כאביו ולכן הוא לא יהיה מסוגל לכבוש את יצרו ולעמוד בנסיון כאביו ובכך יפטור עצמו מעול המצוות.

אימתי יתחנך הבן לקיים המצוות? רק כאשר יחנכו אביו לחיוב; "פי הם תיינו ואורך ימינו", אז תחדור בלב הבן האהבה והחיבה למצוות ויוכל לקיימן בנקל. נמצא, שיש צורך בשתי אמירות; האחת - לעצם החיוב. והשניה - לחיוב המצוה. ומתוך כך יתחנכו לקיום מצות התורה.

ואלו הן שתי האמירות: "אמר.. ואמר" שיאמרו לגדולים ותהיה מכך אזהרה לקטנים. (רבי משה פינשטיין).

כיצד אפשר מיניה וביה להזהירם: "ולא יחללו שם אלקיהם" שהיא הפחותה שבמדרגות?

ברם, יסוד חשוב לימדתנו התורה: בעבודת ה' אין דרך ממוצעת. או שמקדשים שם שמים ואם לאו, כי אז מחללים כבוד שמים.

"קדשים יהיו" - כדי ש"ולא יחללו שם אלקיהם".

וכן מצינו: "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה... ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם... השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים" (דברים יא ג - טז).

"לאהבה... ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" כדי שלא "יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים".

ועל פי זה אפשר לבאר את הטעם שבתפילת מנחה ביום הכפורים, קוראים את פרשת עריות. ולכאורה תמוה, כלום זו העת הראויה לקרוא דוקא פרשה העוסקת בעבירות שבשפל המדרגה?

אכן, דוקא אז, בעת שהאדם מתעלה ומתקדש, צריך הוא לדעת, שאם לא יוסיף להשמר ולעמוד במדרגה עליונה במשך כל השנה, עלול הוא לרדת 'מאיגרא רמה לבירא עמיקתא'.

נפשות רוחה את השבת? (יומא ג ז). ברם, שנינו: 'על אלו מתריעין בשבת, על עיר שהקיפוה גוים, או נהר... רבי יוסי אומר: "לעזרה ולא לצעקה" (תענית יט). ופירש רש"י (שם יד): "לעזרה - צועקין לבני אדם שיבואו לעזרם. ולא לצעקה" - תפילה, שאין אנו בטוחין כל כך שתועיל תפילתנו לצעוק עליהן בשבת'.

והנה, את מעשהו עשה אליהו בכח התפילה, שנאמר: "וניתמדך על הילד שלש פעמים ויקרא אל ה' ויאמר ה' אלקי

תשב נא נפש הילד הזה על קרבו". לפיכך, אלמלא היה בטוח שיחיהו בתפילתו, לא היה אליהו מתמודד על הילד המת ונטמא לו.

ואף לתנא קמא שסבר: שמתריעין גם בתפילה, מכל מקום שנינו שם, שבשופרות אסור. ואם משום איסור שבות, אסור, לאו דאורייתא, על אחת כמה וכמה. (רבי אלעזר משה הורביץ מפינסק).

"קדשים יהיו לאלקיהם ולא יחללו שם אלקיהם" (כא ו)

ולכאורה: כיצד מתישבים שני הציוויים זה עם זה. לאחר שאמר: "קדשים יהיו" שהיא המעלה העליונה,

"אמר אל הפהנים... לנפש לא ישמא בעמיו" (כא א)

היקשו התוס' (ב"מ קיד:): כיצד זה החייה אליהו הנביא את בן האשה הצרפתית, שנאמר: "וניתמדך על הילד שלש פעמים" (מלכים א יז כא) והלא אליהו כהן היה ונאסר עליו להיטמא למת? ותירצו: שהיה ברור לו שיחיהו, לכך היה מותר משום פקוח נפש.

וקשה: מפני מה היה צריך להיות ברור לו שיחיהו והלא גם אם ספק היה בידו שיחיהו, מכל מקום מותר היה להיטמא לו משום ספק פקוח נפש, שהלא ספק

"ובא השמש וטהר" (כב ז)

'מאימתי קורין את שמע בערביין? משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן וכו'. ליתני משעת צאת הכוכבים? (אם שעת אכילת הכהנים בצאת הכוכבים, נכתוב מאימתי...? משעת צאת הכוכבים) מילתא אגב אורחיה קמשמע לן; כהנים, אימת קא אכלי בתרומה? משעת צאת הכוכבים. והא קא משמע לן; דכפרה לא מעכבא (בא להשמיענו; שמיד בצאת הכוכבים הכהנים מורשים לאכול בתרומתן והכפרה לא מעכבת. ולכן כתב: משעה שהכהנים נכנסים וכו') כדתניא:

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

"וְבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר" (ברכות ב.).
ושנינו (שם): **'מאימתי קורין את שמע בערבין? משהעני נכנס לאכול פתו במלח'.**

והיקשו התוס' (ד"ה משעה): **'תימה, עני גופיה מתי יתפלל? דהא אמרת; זמן אכילתו היינו: זמן ק"ש. וכיון שבא זמן ק"ש, אסור להתחיל בסעודה עד שיתפלל ברישא'?**

ותמה המהרש"א: מפני מה לא היקשו על דברי המשנה עצמה שאמרה: **'מאימתי קורין את שמע בערבין? משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן'** וכיצד יכולים הכהנים **'לאכול בתרומתן'** והלא משהגיע זמן קריאת שמע, אסורים באכילה?

וישב: **'משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן'** דהיינו: שמתרים לאכול בתרומה ואין להם טומאה עוד. ומיהו; ודאי אסירי להתחיל בסעודה, משום זמן ק"ש. אבל משהעני נכנס לאכול פתו במלח, משמע; שאז דרכו לאכול, כפירוש רש"י: **'שאינו לו נר להדליק בסעודתו'.**

כתב השו"ע (או"ח רלה ג): **'לכתחילה צריך לקרות ק"ש מיד בצאת הכוכבים'.** ולפיכך - **'אסור להתחיל לאכול חצי שעה סמוך לזמן ק"ש של ערבית. ואם התחיל לאכול אחר שהגיע זמנה, מפסיק וקורא ק"ש' (שם ס"ב).** ברם, כבר נפסק (ט"ז שם): שאם התחיל אכילתו בהיתר, אין צריך להפסיק.

לפי זה יש לפרש ולומר: שעל עני שנכנס לאכול פתו במלח, אכן קשה: היאך עושה זאת? והלא משהגיע זמן קריאת שמע, אסור באכילה. ואולם, ככהנים אפשר שהתחילו סעודתם בהיתר, היינו: שאכלו מן החולין מבעוד יום ולפיכך משהגיע זמן צאת הכוכבים ממשיכים בסעודתם, אלא שמכאן ואילך אוכלים בתרומה. ואם כן, אינם צריכים להפסיק לקריאת שמע.
(בעל ההפלאה פנים יפות)

"אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי: שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶּה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּתוֹן מְקַרְא קֹדֶשׁ" (כג ב - ג)

מה ענין שבת, אצל מועדות? פתח הכתוב ואמר: **"אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי"** ובמקום להמשיך ולעסוק במועדים, כפי המתבקש מן הכתוב, פנתה התורה לעסוק ב- **"שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶּה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּתוֹן מְקַרְא קֹדֶשׁ"**.
ברם, הכתוב: **"שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה"**

מְלֶאכֶּה מכוון לאותם ששה ימי מועד בשנה שעליהם נאמר: **"מְקַרְא קֹדֶשׁ: פסח - שני ימים - ראשון ושביעי. שבועות - יום אחד. סוכות - שני ימים - ראשון ושמיני. ראש השנה - יום אחד. אמנם יש עוד יום נוסף - יום הכפורים, אך דינו שונה מאותם ששה ימי מועד, כי באותם ימים מותרת מלאכת אוכל נפש ואילו דינו של יום הכפורים כיום השבת.**

וזהו שנאמר: **"אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי: שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶּה"** כלומר: באותם ששה ימי מועד מותרים בעשיית מלאכה לצורך אוכל נפש. **"וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי"** דהיינו: במועד השביעי, הוא יום הכפורים - **"שַׁבָּתוֹן מְקַרְא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶּה לֹא תַעֲשׂוּ"** אפילו מלאכת אוכל נפש.
(הגר"א דברי אליהו).

"שַׁבָּת הוּא לָהּ" (כג ג)

'אלמלי משמרי ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים' (שבת קיח:). והדברים צריכים ביאור.

ברם, היקשה הטור: מדוע כל תפילה בשבת שונה מחברתה? וכי לא מוטב היה, לו היינו מתפללים את כל שלש התפילות בנוסח אחד כמו ביום טוב? ותירץ: שיש שלש שבתות בעם ישראל שעליהן נשען כל בית ישראל: **שבת בראשית - וַיִּכְלֹו הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ** אשר היא אות וברית בין ישראל לאביהם שבשמים.

שבת קבלת התורה - דכולי עלמא מודים שבשבת ניתנה תורה ועל ידה נתקשרו ישראל להקב"ה.
שבת הגאולה - יום ביאת משיח צדקנו, יום שכולו שבת; **'צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעֲטוּרֹתֵיהֶם בְּרֹאשֵׁיהֶם וְנִהְנִין מִזֵּי הַשְּׂכִינָה'**.

כנגד שלש שבתות אלו תיקנו את שלשת התפילות בשבת;
בליל שבת אומרים: 'אַתָּה קֹדֶשׁ אַתָּה יוֹם הַשְּׁבִיעִי' - כנגד שבת בראשית.
בתפילת שחרית אומרים: 'יִשְׁמַח מִלְּשֵׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ' - כנגד שבת מתן תורה.

ובמנחה אומרים: 'אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד' - כנגד השבת השלישית, העתידה, של גאולת ישראל.
וזהו שאמרו חז"ל: **'אלמלי משמרי ישראל שתי שבתות כהלכתן...'** - היינו: שבת בראשית ושבת קבלת התורה - מיד

נגאלים' וזוכים לשבת השלישית, שהיא הגאולה העתידה, יום שכולו שבת. (רבי מאיר שפירא מלובלין).

"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת" (כג טו)

מפני מה נתקן נוסח הברכה: **"הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לְעוֹמֵר"**? והלא כיון שיש אחריו שני ושלישי וכו', היה לו לומר: **"הַיּוֹם יוֹם רֵאשׁוֹן לְעוֹמֵר"**?

אכן, גם במעשה בראשית נאמר: **"וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד"** אף על פי שבהמשך נאמר: **"שְׁנַיִם יְשָׁלִישִׁי"** וכו'. ברם, כבר ביאר שם הרמב"ן: שבעת בריאת היום הראשון עדין לא נברא היום השני שלאחריו ואם כן אי אפשר היה לומר עליו **'ראשון'**. אך טעם זה, כמובן, לא שייך לגבי ספירת העומר.

אלא, תיקנו חז"ל לומר: **"יוֹם אֶחָד"** כדי להוציא מלבן של צדוקים, שהיו מפרשים - **"מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת"** היינו: שבת בראשית ואם היינו אומרים: **'יום ראשון'** היה יכול הדבר לחזק את טענתם, כי היה במשמע יום הראשון של השבוע, דהיינו: **"מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת"** ממש. לפיכך תיקנו לומר: **"יוֹם אֶחָד"** כי אין לכך כל שייכות עם ימות השבוע, כשם שה**"הַשַּׁבָּת"** אינה שבת בראשית.

"בַּסֶּכֶת תִּשְׁבּוּ... לְמַעַן יִדְעוּ דִרְתֵיכֶם כִּי בַסֶּכֶת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כג מב - מג)

פתח בלשון נוכח **"תִּשְׁבּוּ"**. וסיים בלשון נסתר **"אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**. היה לו לומר: **"הוֹשַׁבְתִּי"** אתכם.

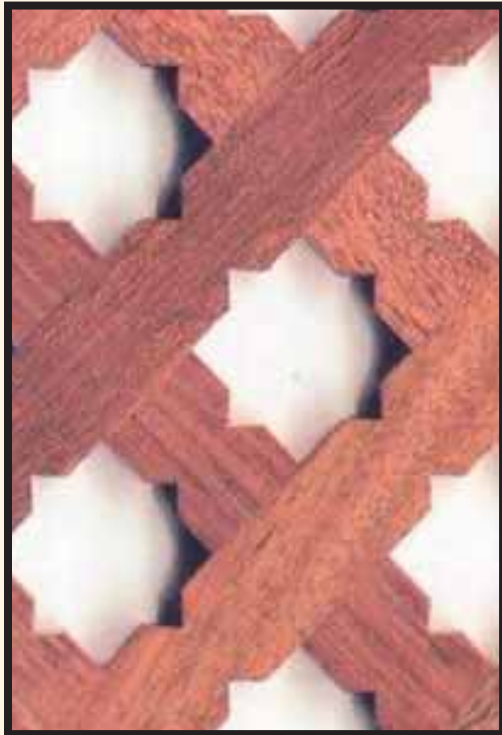
אמר רבינו החפץ חיים: עיקר התכלית והתועלת שבלמוד דברי ימי עמנו הוא ללמוד מדרכי אבותינו ולצעוד בעקבותיהם ובדרכיהם. **"צִאֵי לָהּ בְּעֵקְבֵי הַצֹּאן וְרָעִי אֶת גְּדִיתָהּ עַל מְשַׁכְּנֹת הָרָעִים"** (שה"ש א ח).

לכך רמז הכתוב: **"בַּסֶּכֶת תִּשְׁבּוּ"** קודם כל האבות עצמם צריכים לשבת בסוכות ולקיים את המצוה כהלכתה. **"לְמַעַן יִדְעוּ דִרְתֵיכֶם"** כי בקיום המצוה על ידי האבות יש משום ענין ותועלת גם לבנים הבאים אחריהם.

"כִּי בַסֶּכֶת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - כשהבנים רואים את אבותיהם, **"בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** מקיימים את המצוה, מהם ילמדו וכן יעשו וינהגו. (הח"ח חיינו ופעלו). ■

גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

גודל החורים בסל להטבלת כלים

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

בתוכם ולכן המים שבתוכם נחשבים מעורבים במקוה. ומדוע אמרו שם כי 'סל' צריך את העירוב דרך פיו?

שאלה: האם אפשר להטביל כלים הטעונים טבילה בתוך סל שאין בו נקבים גדולים בגודל של 'פי שפופרת הנאד' (רוחב שתי אצבעות)?

ומשום כך פירש הר"ש: שאין הפירוש בדברי הגמרא, שב'סל וגרנותני' לעולם יש חיבור של 'כשפופרת הנוד', אלא שב'סל וגרנותני' אין צורך ב'כשפופרת הנוד' ואף אם שפת הסל יוצאת מחוץ למים, גם אז אפשר להטביל בתוכו, משום שהמים מתחברים דרך נקבי הסל, כי איננו כלי קיבול כלל, כמו ב'שק וקופה' שבמשנתנו.

תשובה: שנינו במסכת חגיגה: שאין מטבילין כלי בתוך כלי לצורך טהרת קדשים, גם כשיש בפיו של הכלי החיצון 'כשפופרת הנוד' (באופן שהמים מחוברים בכך למי המקוה), מחמת גזרה 'שלא יטביל מחטין וצינורות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד' שחששו חכמים שמא יבואו להטביל 'בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד' (כא:).

וראה בליקוטי הלכות (לבעל ה'חפץ חיים', על חגיגה כב.) **ובספר שיח יצחק** (על חגיגה כב.) **ובחזו"א** (מקואות תניינא סימן ט ג); שכך פירשו את דברי הר"ש ו'הראשון לצינון' (לבעל ה'אור החיים') פירוש אחר בדברי הר"ש. ולפי זה יתישב לשון הגמרא בחגיגה כפשוטו.

ואומרת שם הגמרא: שלפי זה, מותר להטביל כלי לצורך קדשים בתוך 'סל וגרנותני' (פירוש: סל גדול שמסננים בו יין), כי באלו אין לגזור גזרה זו, שהרי 'סל וגרנותני שאין בפיו כשפופרת הנוד, ליכא'.

דרך פיו, אבל 'שק' נקביו גסים ורחבים ואינו צריך כלל חבור.

ולכאורה משמע מלשון זה, שצריכים אנו לחיבור 'כשפופרת הנוד' שבפיו ורק דרכו נעשים המים שבכלי למים המעורבים עם מי המקוה. אלא, שלא קיים סל שאין בפיו שעור זה ולכן אין לגזור שמא יבואו להטביל בתוך כלי שאין בפיו רוחב כשפופרת הנאד.

וראה בשו"ת חכם צבי (סימן מ) שכתב לדחות את פירוש הר"ש ואת ראייתו ושיש הבדל בין 'שק' ל'סל'.
אולם החזו"א (מקואות תניינא ט ד) השיב עליו, שאין לנו אלא את דברי הראשונים!

אולם, בפירוש ר"ח במסכת חגיגה ובמאירי שם, מבואר שפירשו את הגמרא כפשוטה, שאין לחוש ב'סל וגרנותני', משום שאין במינם כלי שאין בפיו 'כשפופרת הנוד'.

ומתוך כך הוקשה לר"ש במסכת כלים פרק ו': הרי שנינו במשנה, כי 'שק וקופה' אינם צריכים שום עירוב מקואות, לפי שהם כלים שאינם עשויים לקבלת מים

אכן, כבר הובא בזה, ששיטת הר"ח והמאירי היא לא כהר"ש ושכך משמע מפירוש רש"י. (וראה עוד בענין זה, בחברותא למסכת מקואות). ■

וכן משמע קצת מרש"י כאן: ולדבריהם, בהכרח יש לחלק בין 'שק וקופה' לבין 'סל וגרנותני', ש'סל' נקביו דקים ונחשב כלי קיבול, אלא שמתחבר

שירותי כח אדם וסיעוד

- עובדים זרים מכל העולם
- טיפול בקשישים, מוגבלים ונכים במסגרת חוק הסיעוד של ביטוח לאומי
- מטפלים למשך 24 שעות - אפשרי ללא לינה ● מענה מידי לכל פניה

1-700-704-204 פקס: 08-9356686 ני"ד: 050-2333333 רח' הרצל 96 רחובות, מיקוד: 76548 raz2004@bezeqint.net

רחוב האדמו"ר 41 מקוצק בני ברק

להודר בקדש

למכירה ספרי תורה מהודרים שנכתבו ע"י סופרים מומחים ויראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף, והאר"י

מבצע מיוחד

כל הרוכש ספר תורה עד חג השבועות יקבל ארגז מהודר (או עצי חיים ומעיל)

כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים לפרטים והזמנות נא לפנות לשי

052-8077722

"אוצרות חיים" קייטנות נשים במלון ניר עציון

במים ראשון - רביעי יד"כ סוף תשס"ז (3-6/6)

פנסיון מלא

בהמשך:

- הרב סמחה כהן שליט"א
- הרב יחזקאל סג"ל שליט"א
- הגרפולוג הרב נלעד סמוע שליט"א
- הרבנית שושנה סולל תחי
- המסרת חוה לוי
- המסרת אילת דק
- הרקדה וקריקס עם חגי דודן
- קוסטיקת ועד - "המקלות מלפני"

אוצרות חיים
050-3431740 , 03-6880091

יעמדו על הברכה

ברכה והצלחה למרקו בן אלידה	להצלחת מיטל בת מסעודה
ברכה והצלחה ליצחק בן רחל ולשון בן ג'וליאט	רפואה שלמה לחיה מרים בת רייזל שושנה
ויטוריו בן בארט שיזכה לחזור בתשובה שלמה	לעילוי נשמת אבי מורי זכריה בן שלום ת.נ.צ.ב.ה.
אסתר בת ג'וליה שתזכה לחזור בתשובה שלמה עם כל משפחתה	לעילוי נשמת רוני בן חיים ת.נ.צ.ב.ה.
זיווג הגון וחופה לברוך בן שרה	רפואה שלמה והצלחה לשמעון בן יפית
רפואה שלמה לאלאונורה בת ארה	רפואה שלמה לישראל מאיר בן דינה
זיווג הגון והצלחה בעסקיו של בנימין בן פורטונתה	זיווג הגון לצירפורה בת תמרה ולשמעון שרון בן צפורה שיצליח בתורה ויראת שמים
אלברטו וגיוספה בני רוסאנה ברכה למשפחתם והצלחה בעסקם	יעקב בן ג'וליה שיזכה לחזור ולהחזיר בתשובה את כל בני משפחתו
רפואה שלמה למסעודה בת ליוה	ג'ורג'יו בן רוזיטה שיזכה לחזור בתשובה שלמה
מיכאל בן שרה שיזכה לחזור בתשובה שלמה	בריאות איתנה למרים חיה בת שרה

כל המעוניין לזכות ולהיות שותף בהפצת 420,000 עמודי התורה של 'גנזי המלך' בכל שבוע, יתרום 500 שקלים לע"נ, רפואה, זיווג, הצלחה, פרנסה, זרע חי וקיים וכו' ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל. 03-6762226 050-6500666

... "ולא יהיה עוד קצף על בני ישראל"

מילקי. לא יתן חסות למצעד

איום החרם הצליח: מכרסמים לא ימונו את מצעד

... נותני החסות חוששים מחרמות על מוצרי החברות מצד קהלהצרכנים הדתי והחרדי המתנגדים לקיומו של "מצעד תועבה ברחובה של עיר", כלשונם. מי שספגה קשות את נחת זרועו של חרם שכזה הייתה חברת שטראוס, שהמותג "מילקי" שלה ליווה את המצעד. ארגוני התשובה החרדיים ובראשם הרב אמנון יצחק הטילו על החברה חרם ממושך וחסר פשרות, שגרמו לחברה להפסדים.

יישר כחכם!

לרבבות ישראל הנאמנים לדבר ה' ותורתו שמאז העניקה חברת 'שטראוס' את חסות 'מילקי' ל'מצעד התועבה' בחוצות עיר נמנעים מלהכניס את מוצריה לפיהם ולהביאם לביתם.

יישר כחכם!

בדבקותכם בדרך התורה והיראה שהראו לפנינו גדולי ומאורי הדור ואשר הרחיקו עצמם מכל קרבה לחברה זו ואפילו לסמלה המסחרי שפגעה בכבוד שמים בפרהסיא ללא בושא, ברור עתה לכל שבהרחיקכם אותה ואת מוצריה המזכירים את הגנאי הגדול והמעשים הנלוזים של חברה זו בין לומדי תורה ושומריה, הינכם מקדשים שם שמים רבים.

יישר כחכם!

בעמידתכם האיתנה מול התומכים בתועבות ומחדירים את מוצריה בקרב מחנה היראים גרמתם לבטולו של המצעד בשנה שעברה ומנעתם את מימונו של מצעד נוסף כזה בשנה זו ע"י חברות גדולות החוששות מכחכם, כח האמונה. ביודעם כי שומרי משמרת הקדש באמת לא ישקטו ולא יתנו את אמונתם למרמס.

יישר כחכם!

חילכם לאורייתא